

Spildevand i det åbne land

Se hvorfor, hvor og hvordan

Forord

Spildevandet, der kommer fra ejendomme i det åbne land, skal renses bedre. Det har Folketinget besluttet.

Det åbne land er betegnelsen for områder, der ikke er kloakerede.

Fra en række ejendomme i Sønderborg Kommune løber spildevand i en bundfældningstank og derfra ud i vandløb, søer eller badesteder.

Det er dette spildevand, der skal renses bedre.

Nogle ejendomme skal sluttes til den offentlige kloak, mens andre selv skal lave forbedret rensning af spildevandet fra ejendommen.

I dette hæfte fortæller vi **hvorfor, hvor og hvordan spildevand skal renses bedre**. Vi viser også en oversigt over de tekniske muligheder, man som ejer kan vælge imellem.

Vi håber, dette hæfte hjælper dig på vej.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Hvad siger loven?.....	4
Hvorfor skal dit spildevand renses?.....	4
Hvad sker der nu?	6
Hurtigt overblik.....	6
Hvordan?	8
1. Medlemskab af Sønderborg Forsyning	9
2. Etablering af eget privat renseanlæg.....	10
3. Etablering af et fælles renseanlæg.....	12
Fast krav om bundfældningstank	12
Økonomi	14
Tag- og overfladevand	16
Vær opmærksom på følgende frister.....	17
Ordforklaring.....	18

Hvad siger loven?

Rensning af spildevand bidrager til, at vandkvaliteten i vandløb forbedres til gavn for drikkevandet og hygiejnen og dermed borgerne, dyrelivet og plantelivet.

Derfor vedtog Folketinget i 1998 Vandmiljøplan II, som blandt andet stiller krav om forbedret spildevandsrensning i det åbne land.

Efter vedtagelse af Vandmiljøplanen i 1998 er der især opnået gode resultater med at rense spildevandet fra private ejendomme og virksomheder i byerne.

Det er desværre ikke tilfældet med det spildevand, som udledes uden for byerne. Der er stadigvæk en hel del søer, vandløb og badesteder, som forurenes af urensset spildevand.

En væsentlig del af årsagen hertil er, at spildevandet fra ejendomme i det åbne land ikke bliver renset godt nok.

Derfor har Folketinget nu besluttet, at spildevand fra mange af disse ejendomme skal renses bedre.

Reglerne for kloakering og rensning af spildevand er overordnet funderet i EU's Vandrammedirektiv, statens vandområdeplan (2015-2021) samt miljøbeskyttelsesloven og spildevandbekendtgørelsen.

Ovennævnte er indarbejdet i Sønderborg Kommunes spildevandsplan, som er det juridiske grundlag, der giver kommunen ret til at påbyde forbedret rensning i det åbne land.

Hvorfor skal dit spildevand renses?

Mange ejendomme uden for de større byer i Sønderborg Kommune leder dårligt renset spildevand til søer, vandløb og havet. Det betyder, at de fleste af kommunens vandløb og søer er forurenede med spildevand.

Udledningen af spildevand belaster vandmiljøet i en sådan grad, at dyre- og plantelivet har fået dårligere livsbetingelser. Derfor har Folketinget besluttet, at vores spildevand skal renses bedre.

Spildevand i det åbne land

I Sønderborg Kommune er mange ejendomme ikke koblet på forsyningens kloaknet, der leder spildevandet til et centralt renseanlæg. Ejerne af disse ejendomme skal derfor selv sørge for, at spildevandet bliver rensset. I Sønderborg Kommune skal en stor del af disse ejendomme have forbedret rensningen af spildevandet – og din ejendom er en af dem.

Spildevand skader naturen

Spildevandet i det åbne land skal renses for at forbedre vandmiljøet i vores søer og vandløb. Selv små mængder urensset spildevand kan forstyrre den biologiske balance i naturen.

Spildevandet indeholder kvælstof, fosfor og organisk stof. Kvælstof og fosfor er næringsstoffer, der fungerer som gødning for alger. Når der kommer mange alger i vandet, bliver vandet uklart. Algerne skygger for sollyset, og bundplanterne dør. Når store mængder alger og organisk stof fra spildevandet nedbrydes, forbruges ilt i vandet, hvilket kan medføre lugtgener og fiskedød. Dermed forsvinder livsgrundlaget for mange dyr og planter i vandet.

I mange år har vi ikke rensset vores spildevand godt nok, og vi udleder stadig mere spildevand fra vores ejendomme end tidligere. Det betyder, at en række planter og dyr er blevet sjældne. Når du rensset dit spildevand bedre, er det med til at sikre en mangfoldig og varieret natur i vores søer og vandløb.

Hvorfor er rensningen med bundfældningstank ikke længere tilstrækkelig?

Typisk har ejendomme i det åbne land i dag mekanisk rensning i form af en septiktank eller Trixtank (begge også kaldet bundfældningstank), hvor en del af det organiske stof fra husspildevandet bundfældes, hvorefter resten af vandet ledes bort – ofte direkte ud i drænrør eller vandløb. Der er flere grunde til, at bundfældningstanken alene ikke længere er tilstrækkelig rensning af husspildevandet i det åbne land. Først og fremmest fordi den enkelte husholdning producerer mere spildevand i dag end tidligere. Vi vasker mere tøj, bader mere osv.

For det andet fordi spildevandet indeholder flere forskellige kemikalier i dag end tidligere. Moderne rengørings-, vaske og badeprodukter har ofte en kompliceret kemisk sammensætning, og mange af disse stoffer er vanskelige at nedbryde. Endelig betyder tilførslen af organisk stof, ammoniak og fosfor fra husspildevandet, at den økologiske balance i vandløb og søer forstyrres.

Hvad sker der nu?

På de foregående sider har vi beskrevet, hvorfor spildevandet i det åbne land skal renses. Det konkrete forløb for, hvornår du eventuelt skal forbedre din spildevandsrensning, bliver sat i værk ved, at vi sender dig et såkaldt varsel om påbud.

Varsel om påbud

Afdeling Vand & Natur gennemgår kommunens forskellige sagsarkiver samt BBR. På det grundlag har vi en klar formodning om, hvorvidt du skal forbedre din spildevandsrensning eller ej. På nogle ejendomme vil kommunen foretage en fysisk registrering af afløbsforholdene.

Det kan dog vise sig, at din ejendom ikke leder spildevand til et dræn eller vandløb (re-cipient), hvor der er krav om forbedret spildevandsrensning. Det kan også være, at du allerede har et anlæg, som opfylder kravene, men som kommunen ikke har registreret. Derfor får du med varslet mulighed for at gøre indsigelse inden et eventuelt påbud.

Det skal bemærkes, at i henhold til lovgivningen, skal der ikke foretages en vurdering af, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af vandløbssystemet er stort eller lille. Udledningen til vandløbssystemet kan således forekomme via drænsystem, enten ved direkte udledning eller ved indsvivning til nærliggende drænsystem.

Påbud om forbedret spildevandsrensning

Hvis vi sender dig et påbud, er der krav om, at du forbedrer din spildevandsrensning. I påbuddet tilbyder vi dig medlemskab af Sønderborg Forsyning, hvilket du skal give os et svar på. Se side 9.

Selve udførelsen af forbedringen

Hvis du ønsker medlemskab af Sønderborg Forsyning, indgår de en kontrakt med dig og påbegynder arbejdet på din ejendom. Hvis du ønsker at etablere et privat eller

Hurtigt overblik

– skitse over forløbet

fælles renseanlæg, skal du selv sørge for, at arbejdet bliver udført inden for den frist, som vi giver dig. Du skal altså selv kontakte en autoriseret kloakmester, som skal udføre arbejdet for dig.

Etablering eller ændring af et spildevandsanlæg på privat grund, der behandler hus-spildevandet, kræver en tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven, og du skal derfor søge om en udledningstilladelse eller nedsivningstilladelse hos Sønderborg Kommune.

Når der søges om spildevandstilladelse i det åbne land, skal der indsendes en ansøgning til Sønderborg Kommune via Byg og Miljø.

Du skal indsende følgende:

- Udfyldt ansøgningsskema.
- Kort med beskrivelse af placering af anlægget.
- Beskrivelse af, hvor spildevandet udledes til (navn på f.eks. vandløb eller sø).
- Hvis der er tale om et nedsivningsanlæg, da indsendes dokumentation for at jorden er egnet til nedsivning (min. 2 infiltrationstests og 2 sigt-analyser indtegnet på diagrammer til optegning af kornkurver). Pejling af grundvand foretaget i perioden februar - april.

Bemærk at visse typer af anlæg kan kræve en landzonetilladelse, og du skal ved ny placering af et anlæg være opmærksom på fortidsminder, skovbyggelinjer, strandbeskyttelseslinjer samt § 3 områder.

Alt kloakarbejde skal udføres af en autoriseret kloakmester. Når arbejdet er udført, skal kloakmesteren færdigmelde spildevandsanlægget til kommunen. Anlægget betragtes ikke som lovligt før denne færdiganmeldelse.

Anlægget færdigmeldes ved, at kloakmesteren udfylder et færdigmeldingsskema og sender det sammen med en målfast "som udført" kloakplan. Det er vigtigt, at færdigmelding og kloakplan er stemplet, dateret og underskrevet af kloakmester. Hvis du har modtaget et påbud, bliver det først slettet, når Vand & Natur har modtaget din færdigmelding.

HUSK: En færdigmelding bliver registeret i BBR, og det er ret vigtigt, at vi har de rigtige oplysninger på din ejendom. Da spildevandsafgiften bliver sat efter hvilken rensning du har, kan det betyde noget for din økonomi.

Hvordan?

Hvis du har fået et påbud om forbedret spildevandrensning, kan du vælge imellem følgende tre løsningsmuligheder:

1. Medlemskab af Sønderborg Forsyning
2. Etablering af dit eget private renseanlæg
3. Etablering af et fælles renseanlæg med fx naboer

1. Medlemskab af Sønderborg Forsyning

Kloakforsyningen har pligt til at tilbyde dig kontraktligt medlemskab (gælder ikke for virksomheder og sommerhuse). Hvis du vælger denne mulighed, sørger kloakforsyningen for etablering og drift af spildevandsrensningen på din ejendom.

Du har dog selv ansvaret for drift og eventuel omlægning af de eksisterende kloakledninger og bundfældningstank. Bundfældningstanken tømmes af Sønderborg Forsyning.

Vælger du et medlemskab af forsyningen, betyder det, at Sønderborg Forsyning, driver og vedligeholder dit renseanlæg og betaler for tømning af bundfældningstanken. Forsyningen kan også beslutte, at din ejendom i stedet skal tilsluttes kloaknettet.

Som medlem af forsyningen skal du betale et tilslutningsbidrag og herefter et årligt vandafledningsbidrag, der afregnes efter dit vandforbrug. Kun ejere, der får et påbud om at forbedre spildevandsrensningen, kan blive medlem af forsyningen.

Vælger du at blive medlem af forsyningen, skal du selv betale for en ny bundfældningstank, eventuelle nye ledninger frem til tanken og de årlige el-udgifter til anlægget.

Forsyningens priser ændrer sig fra år til år.

De gældende takster kan du se på Sønderborg Forsynings hjemmeside: www.sonfor.dk

2. Etablering af eget privat renseanlæg

I skemaet på næste side er nævnt forskellige muligheder for etablering af private renseanlæg. Hvis du kommer med et velbegrundet forslag til at rense dit spildevand på en alternativ måde, vil det være muligt at opnå tilladelse til at etablere andre rensemetoder. Kontakt afdeling Vand & Natur, hvis du har alternative forslag. Hvilken type af renseanlæg, der skal anvendes, afhænger bl.a. af, hvor forureningsfølsomme områdets søer og vandløb er, og dermed hvor rent spildevandet skal være, før det ledes til sø eller vandløb. Se side 11 i afsnittet: "Kravet til rensning".

Anlægstype	Nedsivningsanlæg	Biologisk minirensesanlæg	Biologisk sandfilter	Beplantet filteranlæg	Samletank	Pileanlæg
Opfylder rensklasse	SOP OP SO O	SOP OP SO O	(SOP) ⁽⁵⁾ (OP) SO O	(SOP) ⁽⁵⁾ (OP) SO O	SOP OP SO O	SOP OP SO O
Udledning til	Jorden	Vandløb	Vandløb	Vandløb	Ingen udledning	Ingen udledning
Arealkrav	20-50 m ²	5 m ²	25 m ²	5 m ²	5 m ²	15-400 m ²
Anvendes ved høj grundvandsstand	Nej	Ja	Ja		Ja	Ja
Anvendes på lerjord	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

- Afstanden mellem nedsivningsanlæg og vandindvindingsanlæg, som forsyner mindre end ti ejendomme, kan nedsættes til 75 m, hvis de hydrologiske forhold (fx grundvandets strømningsretning) sandsynliggør, at nedsivningen kan ske uden risiko for forurening af vandindvindingsanlægget, ellers er afstandskravet 300 m.
- Afstand mellem nedsivningsanlæg og beskyttet natur kan nedsættes til 25 m, hvis det vurderes, at anlægget ikke udgør en trussel mod naturtyper.
- Ved placering af pileanlæg og beplantede filteranlæg bør afstanden til beboelse vurderes af hensyn til lugtgener.
- Beplantet filteranlæg og biologisk sandfilter kan opgraderes til rensklasse SOP med forforfældning i bundfældningstanken.

- På nogle anlæg vil der være krav om årlig analyse på udløbet, som skal sikre, at anlægget overholder udlederkravet.
- Husk, at der også skal betales for tømning af tank.
- Der må kun udledes husspildevand til anlæggene. Tag- og overfladevand skal håndteres på anden vis.

Kravet til rensning

Afhængigt af hvilket område en ejendom ligger i, er der forskellige rensklasser for spildevandet, som skal opfyldes. Det vil sige, den enkelte ejendom skal opfylde et specifikt renskrav afhængigt af hvilken recipient (vandløb, fjord, sø) ejendommen udleder til.

Kravet om rensning af spildevandet er inddelt i 4 rensklasser. Nedenfor er klasserne oplyst, og der er angivet, hvor meget der skal fjernes af organisk stof, fosfor og kvælstof for at opfylde de enkelte rensklasser.

Rensklasser og udlederkrav:

Rensklasser	BI5 (mod.)(mg/1)	Eller COD (mg/1)	NH3+NH4-N (mg/1)	Total-P (mg/1)
SOP	10	75	5	1,5
SO	10	75	5	
OP	30	125		1,5
O	30	125		

O: Reduktion af organisk stof.

SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation.

P: Reduktion af fosfor.

BI5 (mod.): Modifieret BI5 analyse, hvor nitrifikationen forhindres.

COD: Organisk stof. Kan benyttes alternativt til BI5.

Er min ejendom omfattet?

Sønderborg kommune er inddelt i oplande til de forskellige vandløb, søer og fjorden, og der er forskellige krav til rensning af spildevandet i oplandene. Du kan finde et kort på kommunens hjemmeside, som viser dig, i hvilket område din ejendom ligger. Kortet findes i spildevandsplan 2016 - 2021.

Eksempel på et beplantet filteranlæg

3. Etablering af et fælles renseanlæg

Hvad går det ud på?

På side 8 nævner vi, at du også kan vælge den mulighed, at du sammen med dine naboer i fællesskab etablerer et renseanlæg.

Denne mulighed kan være økonomisk attraktiv, når ejendomme ligger tæt på hinanden, fordi længden på spildevandsledningerne i så fald kan begrænses. Fælles renseanlæg egner sig især, hvis en af parterne har særlig meget plads. De andre ejere sparer således plads på deres ejendom.

Hvilke krav er der?

Hvis du vælger at etablere et fælles renseanlæg med fx naboer, skal der etableres en stor, fælles bundfældningstank, som har to eller tre kamre. Bundfældningstankens størrelse afhænger af antallet af ejendomme, som er tilsluttet det fælles renseanlæg.

Derudover skal ejerne stifte et laug, hvor medlemmerne forpligter sig til medlemskab og dermed til at fordele udgifterne til etablering og drift. Som i alle laug skal der udarbejdes vedtægter. Vedtægter og valg af fælles renseanlæg skal godkendes af afdeling Vand og Natur. Vedtægterne skal tinglyses.

Fast krav om bundfældningstank

Alle tre muligheder kræver, at du allerede har eller installerer en godkendt tank, som renseanlægget skal tilsluttes. Uanset hvilket renseanlæg du vælger, skal du have en ny godkendt bundfældningstank. Udgiften til bundfældningstanken skal derfor altid lægges oven i prisen på den efterfølgende renseløsning.

Hvad er en bundfældningstank?

En bundfældningstank kaldes også en trixtank eller en septiktank. Dens funktion er at tilbageholde slam, papir, fedt og andre affaldsstoffer fra det spildevand, du udleder.

Derudover bidrager bundfældningstanken kun til at rense spildevandet for ca. 30% organisk stof og en lille smule fosfor og kvælstof. For at opnå bedre spildevandsrensning skal der derfor en mere omfattende indsats til foruden det, som bundfældningstanken medvirker til. Der skal altså etableres et individuelt eller fælles renseanlæg, hvor en række muligheder kan benyttes, afhængigt af de aktuelle forhold.

Hvilke krav er der?

Du skal have en bundfældningstank på din ejendom.

Hvis du vælger et medlemskab af kloakforsyningen eller at etablere et privat renselanlæg, skal bundfældningstanken godkendes.

Hvis du vælger at etablere et fælles renselanlæg med fx naboer, er størrelsen på tanken afhængig af antallet af ejendomme, som er fælles om bundfældningstanken.

Der må kun tilsluttes husspildevand til bundfældningstanken. Afledningen af regnvand fra tag og andre overflader skal løses på anden måde, fx ved nedsivning eller udledning til dræn eller vandløb.

Kan den gamle tank bruges?

Ældre typer af tanke overholder sjældent de gældende krav. De fleste overbelastes og fungerer dårligt. Bundfældningstanken er tidligere blevet kaldt en septiktank. En septiktank har kun ét kammer og er mindre end 2 m³. Desuden fandtes en tank opbygget som en Emscherbrønd (kaldet trixtank), der er større end septiktanken. Ingen af disse tanke anvendes i moderne anlæg, idet de ikke er gode nok til at tilbageholde bundfældet materiale fra spildevandet.

Yderligere information

Retningslinjer og funktionskrav for bundfældningstanke er beskrevet i § 30 i spildevandsbekendtgørelsen.

Økonomi

Prisen afhænger af, om du vælger et medlemskab af kloakforsyningen, etablerer dit eget private renseanlæg eller etablerer et fælles renseanlæg med fx en nabo.

Alle priser ændrer sig løbende

Derudover ændrer prisen sig med tiden for hver af de tre muligheder. Hvis du vælger et medlemskab af kloakforsyningen, skal du regne med, at vandafledningsbidraget og prisen på vand ændrer sig fra år til år. Hvis du vælger at etablere et privat eller et fælles renseanlæg, kan prisen ændre sig i takt med, at efterspørgsel og udbud for de forskellige renseanlæg bliver højere eller lavere. Der kan således også være prisforskelle fra ét lokalområde til et andet.

	Etableringsudgifter	Driftsudgifter
Privat spildevandsanlæg eller Fælles privat spildevandsanlæg	<ul style="list-style-type: none">• Etablering af anlæg• Evt. ny bundfældningstank• Evt. omlægning af kloakledninger på egen grund• Evt. fremføring af el og vand <p>Specielt for fælles privat spildevandsanlæg:</p> <ul style="list-style-type: none">• Evt. udgifter til tinglysning• Evt. udgifter til erstatning	<ul style="list-style-type: none">• Vedligeholdelse af bundfældningstank og kloakledninger på egen grund• Vedligeholdelse af spildevandsanlæg• Evt. udgifter til el og vand• Udgift til tømningsordning• Betaling af spildevandsafgift (afhænger af anlægstype)• Udgift til serviceaftale (ved etablering af minirensanlæg)• Afskrivning af anlægget
Kontaktligt medlemskab af Sønderborg Forsyning (www.sonfor.dk)	<ul style="list-style-type: none">• Tilslutningsbidrag• Evt. ny bundfældningstank• Evt. omlægning af kloakledninger på egen grund for bundfældningstank• Evt. udgift til fremføring af el og vand	<ul style="list-style-type: none">• Vandafledningsbidrag af forbrugt vand• Evt. udgift til el og vand• Vedligeholdelse af kloakledninger på egen grund for bundfældningstank• Vedligeholdelse af bundfældningstank

Hvad kan bedst betale sig?

På kort sigt er medlemskab af kloakforsyningen ofte billigere end etablering af et privat eller fælles renseanlæg. På lang sigt er privat eller fælles renseanlæg ofte billigere, fordi du ikke betaler vandafledningsbidrag. Du kan eventuelt kontakte en autoriseret kloakmester for at få et overslag over udgifterne, så du kan vurdere, hvad der bedst kan betale sig for dig.

Tag- og overfladevand

Tagvand og overfladevand (herunder drænvand) må ikke ledes til bundfældningstank eller til spildevandsanlæg.

Såfremt regnvand fra tag, gårdsplads og lignende i dag ledes sammen med spildevandet, skal det adskilles fra spildevandet og ledes uden om spildevandsanlægget. Tag- og overfladevand kan enten ledes til faskine eller eksisterende udledningspunkt (fx drænedning, vandløb mv.)

Vær opmærksom på følgende frister

- I varsling af påbud er der 3 måneders høringsfrist inden påbud udstedes. (bemærkninger indgivet til kommunen til det varslede påbud).
- **4 måneder efter dato for meddelelse af påbuddet:**
Frist for indsendelse af ansøgning om en valgt spildevandsløsning i samråd med en autoriseret kloakmester.
- **4 måneder efter dato for meddelelse af påbuddet:**
Ønsker du kontraktligt medlemskab af Sønderborg Forsyning (Sonfor), er dette fristen for indsendelse af en underskrevet kontrakt til kommunen.
- **1 år og 4 måneder efter meddelelse af påbuddet:**
Sidste frist for kloakmesterens indsendelse af en godkendt færdigmelding inkl. målfast afløbstegetning til kommunen for det ansøgte spildevandsanlæg.

Eventuel håndhævelse af påbuddet

I tilfælde af at påbuddet ikke efterkommes ved påbudsfristens udløb, kan sagen overdrages til Syd- og Sønderjyllands Politi, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1 nr. 2.

Ordforklaring

Faskine: Plastkassetter eller sten, hvor vand eller spildevand siver igennem.

Fosfor: Grundstoffet fosfor (P). Et vigtigt næringsstof for planter.

Husspildevand: Brugt vand fra toilet, bad, køkken, vaskemaskine og andre afløb i huset.

Kvælstof: Grundstoffet nitrogen (N). Et vigtigt næringsstof for planter.

Næringsstof: Se fosfor og kvælstof.

Organisk stof: Materiale, der stammer fra levende organismer.

Plastmembran: Vandtæt plasticdug eller bassinfolie.

Pumpestation: Brønd med pumpe, der pumper spildevandet videre ud i fx sivestregene.

Rensekrav O: Rensekrav for de ejendomme, der leder til vandløbsstrækninger, hvor der er behov for rensning for organisk materiale (O).

Rensekrav OP: Rensekrav for de ejendomme, der leder til vandløbsstrækninger og søer, hvor der er behov for rensning for organisk materiale (O) og fosfor (P).

Rensekrav SO: Rensekrav for de ejendomme, der leder til vandløbsstrækninger og søer, hvor der er behov for rensning med skærpede krav til reduktion af organisk stof (O) samt nitrifikation (S).

Rensekrav SOP: Rensekrav for de ejendomme, der leder til vandløbsstrækninger og søer, hvor der er behov for rensning med skærpede krav til reduktion af organisk stof (O) og fosfor (P) samt nitrifikation (S).

Sivestreg: Rør eller slange med huller i, hvor vandet kan sive fra.

Spildevandsafgift: Afgift til staten. Jo bedre rensning, jo lavere afgift.

Udluftningsrør: Rør, der stikker op af jorden og som sørger for udluftning af anlægget.

Vandafledningsbidrag: Det beløb, der betales for at komme af med spildevandet.

Yderligere oplysninger

Sønderborg Kommune
Afdeling Vand & Natur
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg
Tlf.: 8872 4084
www.sonderborgkommune.dk

Spildevandsplanen
Kan ses på Sønderborg
Kommunes hjemmeside.

Spørgsmål kan rettes til
spildevand@sonderborg.dk

www.sonderborgkommune.dk